

**PREPRAVNÝ PORIADOK
PRÍMESTSKEJ AUTOBUSOVEJ DOPRAVY
ARRIVA Michalovce, a.s.**

Platnosť od 1.10.2013

ARRIVA Michalovce, a.s.
Lastomírska 1
071 80 Michalovce
Slovenská republika
www.arriva.sk
IČO: 36 214 078
IČ DPH: SK2020041111

Organizátor systému Košickej osobnej regionálnej integrovanej dopravy (ďalej len „KORID“), spoločnosť ORID, s.r.o., v postavení dopravcu podľa § 3 ods. 3 zákona NR SR č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave a spoločnosti eurobus, a.s. a ARRIVA Michalovce, a.s. vydávajú v súlade s § 4 ods. 4 zákona NR SR č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave jednotný prepravný poriadok platný pre prímestskú autobusovú dopravu v pôsobnosti Košického samosprávneho kraja.

Prepravný poriadok je vydaný na základe § 4 zákona NR SR č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 181/2011 zo 16. februára 2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004 a je prostriedkom pre zvyšovanie úrovne kvality v prevádzke verejnej dopravy v zmysle STN EN 13 816 Preprava. Logistika a služby. Verejná osobná doprava. Definícia, ciele a meranie kvality služby.

PREPRAVNÝ PORIADOK PRÍMESTSKEJ AUTOBUSOVEJ DOPRAVY

I. Základné ustanovenia

- 1.1. Jednotný prepravný poriadok je vydaný na základe vzájomnej dohody dopravcov a spoločnosti ORID, s.r.o..
- 1.2. Tento prepravný poriadok platí pre pravidelnú prepravu osôb, prepravu príručnej batožiny, cestovnej batožiny, autobusových zásielok a živých spoločenských zvierat na všetkých linkách prímestskej autobusovej dopravy v pôsobnosti Košického samosprávneho kraja, upravuje vzťahy pri vykonávaní dopravy medzi prevádzkovateľom dopravy (ďalej len „doprovca“) a jej účastníkmi (ďalej len „cestujúci“) v súlade so všeobecnými právnymi predpismi, ako aj cenové vzťahy, ktoré upravuje tarifa.
- 1.3. Dopravcami podľa tohto prepravného poriadku sú:
ARRIVA Michalovce, a. s. Dopravca je právnická osoba zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Košice I., oddiel: Sa, vložka číslo 1215/V. Dopravca prevádzkuje v zmysle tohto prepravného poriadku prímestskú autobusovú dopravu.
eurobus, akciová spoločnosť. Dopravca je právnická osoba zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Košice I., oddiel: Sa, vložka číslo 1202/V. Dopravca prevádzkuje v zmysle tohto prepravného poriadku prímestskú autobusovú dopravu.
- 1.4. Tento prepravný poriadok, cestovný poriadok a tarifa sú obsahom návrhu na zmluvu o preprave osôb.
- 1.5. Dopravcovia a cestujúci sú na základe uzatvorenej prepravnej zmluvy povinní dodržiavať podmienky tohto prepravného poriadku, cestovného poriadku a tarify.
- 1.6. Povinnosť voči cestujúcim podľa tohto prepravného poriadku sa nemôže obmedzovať ani sa jej nemožno zrieknuť prostredníctvom odchylných alebo obmedzujúcich ustanovení v prepravnej zmluve. Dopravné podniky môžu ponúknuť zmluvné podmienky, ktoré sú pre cestujúceho výhodnejšie ako podmienky ustanovené v tomto prepravnom poriadku.

II. Základné pojmy

- 2.1. Cestovné predstavuje cenu za prepravu cestujúcich, psov so špeciálnym výcvikom, cestovnej batožiny, živých spoločenských zvierat, iných vecí a autobusových zásielok.
- 2.2. Cestovný poriadok predstavuje súhrn údajov potrebných pre informovanie o jednotlivých linkách a ich spojoch, najmä zoznam zastávok a časy príchodov jednotlivých spojov na ne a odchodov z nich, prípadne o konkrétnych podmienkach prepravy cestujúcich, ich

cestovnej batožiny, psov so špeciálnym výcvikom, živých spoločenských zvierat a iných vecí na jednotlivých spojoch, o cestovnom, príplatkoch a zľavách z neho a o iných úhradách a službách súvisiacich s prepravou cestujúcich.

- 2.3. Dopravca je subjekt (alebo viaceré subjektov v integrovanej doprave) s ktorým cestujúci uzavrel prepravnú zmluvu.
- 2.4. Integrovaný dopravný systém je systém vo verejnej osobnej doprave funkčne spojených železničných dopravných služieb so systémom mestskej dopravy a prímestskej verejnej autobusovej dopravy do vzájomne prepojeného systému trás a harmonogramu spojov, spravidla na základe jednotného prepravného poriadku, jednotného prepravného dokladu a s jednotným systémom vybavovania cestujúcich.
- 2.5. Oprávnený zamestnanec je zamestnanec vybavený kontrolným odznakom, preukazom alebo identifikačnou kartou, ktorý je oprávnený dávať cestujúcim pokyny a príkazy na zaistenie bezpečnosti a plynulosti dopravy, kontrolovať dodržiavanie prepravných podmienok, kontrolovať prepravné doklady a vystupovať podľa platných právnych noriem na zaistenie práv dopravcu (vodič, iný člen osádky, dispečer, revízor, osoba poverená výkonom odborného dozoru).
- 2.6. Pokuta predstavuje akúkoľvek povinnosť finančného plnenia cestujúceho voči dopravcovi súvisiacu s porušením ustanovení prepravného poriadku zo strany cestujúceho vrátane sankčnej úhrady v prípade, ak sa cestujúci nepreukáže platným prepravným dokladom osobe oprávnenej kontrolovať prepravné doklady.
- 2.7. Predajca prepravných dokladov je subjekt, ktorý uzatvára prepravné zmluvy a predáva prepravné doklady v mene dopravcov alebo vo vlastnom mene.
- 2.8. Preprava v zmysle tohto prepravného poriadku je premiestnenie osôb, ich príručnej batožiny, cestovnej batožiny a živých spoločenských zvierat z východiskovej do cieľovej zastávky cestujúceho.
- 2.9. Prepravná povinnosť je povinnosť dopravcu v súlade s dopravnou licenciou, prepravným poriadkom, kapacitnými možnosťami a so zmluvou o preprave prepraviť za transparentných a nediskriminačných podmienok, za cestovné podľa tarify cestovného, každého cestujúceho, ktorý o to prejaví záujem.
- 2.10. Prepravná zmluva je zmluva o platnej alebo neplatnej preprave medzi dopravcom alebo predajcom prepravných dokladov a cestujúcim o poskytnutí jednej alebo viacerých dopravných služieb.
- 2.11. Prepravný doklad predstavuje akýkoľvek druh cestovného lístka vrátane batožinového a všetky preukazy, ktoré sú akceptované zapojenými dopravcami.
- 2.12. Preukaz je prepravný doklad umožňujúci cestujúcemu dožadovať sa zľavy z cestovného.
- 2.13. Prevádzková a dopravná povinnosť je povinnosť dopravcu trvalo poskytovať dopravné služby v rozsahu udelenej dopravnej licencie, v súlade so Zmluvou o službách vo verejnom záujme uzatvorenou medzi dopravcom a objednávateľom, prepravným poriadkom a všeobecnými právnymi predpismi, a to v rozsahu platnosti uvedenom v licencii.
- 2.14. Regulácia cestovného určuje maximálnu výšku základného cestovného a osobitného cestovného za služby vykonávané vo verejnom záujme.
- 2.15. Sprievodca „zdravotne postihnutej osoby“ alebo „osoby so zníženou pohyblivosťou“ je osoba sprevádzajúca osobu zdravotne postihnutú alebo osobu so zníženou pohyblivosťou. Ak „postihnutá“ osoba je držiteľom preukazu ŤZP-S má sprievodca nárok na zľavu z cestovného podľa platnej tarify dopravcu, avšak má povinnosť starať sa o „postihnutú“ osobu počas celej prepravy, od nástupu do vozidla až po vystúpenie z vozidla.
- 2.16. Tarifa obsahuje cestovné za dopravné služby. Upravuje výšku základného cestovného, príplatkov, zliav a ďalších úhrad spojených s prepravou cestujúcich, ich

cestovnej batožiny, psov so špeciálnym výcvikom, živých spoločenských zvierat, iných vecí a autobusových zásielok. Uplatňovanie sadzieb cestovného, príplatkov, zliav a ďalších úhrad spojených s prepravou určujú tarifné podmienky.

- 2.17. Tarifná povinnosť je povinnosť dopravcu prepravovať cestujúcich podľa tarify a vydať cestujúcemu cestovný lístok alebo iný doklad potvrdzujúci zaplatenie cestovného alebo ho zaevidovať v elektronickom systéme v prípade, ak sa na zaplatenie cestovného použilo elektronické médium.
- 2.18. Vozidlo predstavuje autobus.
- 2.19. „Zdravotne postihnutá osoba“ alebo „osoba so zníženou pohyblivosťou“ je každá osoba, ktorej pohyblivosť pri využívaní dopravy je znížená pre akékoľvek fyzické postihnutie (poškodenie orgánov zmyslového vnímania alebo pohybového ústrojenstva, trvalé alebo dočasné), duševné postihnutie alebo poškodenie, alebo iný dôvod postihnutia, alebo v dôsledku veku, a ktorej situácia si vyžaduje primeranú pozornosť a prispôsobenie služieb, ktoré sú k dispozícii pre všetkých cestujúcich jej potrebám.

III. Rozsah dopravy

- 3.1. Podľa tohto prepravného poriadku vykonávajú dopravcovia pravidelnú osobnú dopravu určenými vozidlami v rozsahu prímestskej autobusovej dopravy na prímestských autobusových linkách.
- 3.2. Pravidelná osobná doprava je vykonávaná na zabezpečenie dopravnej obslužnosti územia v zmysle Plánov dopravnej obslužnosti, s cieľom uspokojiť prepravné potreby osôb formou pravidelnej opakovanej prepravy cestujúcich po vopred určených trasách dopravnej cesty s určenými zastávkami na nastupovanie a vystupovanie cestujúcich, ktorých dopravcovia prepravujú podľa tohto prepravného poriadku, cestovného poriadku a tarify dopravcu.
- 3.3. Súčasťou vykonávanej dopravy je aj preprava cestovnej batožiny, živých spoločenských zvierat, invalidných vozíkov a detských kočíkov.

IV. Podmienky uzavretia prepravnej zmluvy

- 4.1. Zakúpením prepravného dokladu (PD) dochádza k uzatvoreniu prepravnej zmluvy medzi dopravcom a cestujúcim (spôsoby zakúpenia PD a tým aj možnosti uzavretia prepravnej zmluvy sú uvedené v tarife dopravcov, ktoré tvoria prílohu č. 1 tohto prepravného poriadku). Cestujúci uvedeným spôsobom vyjadri súhlas s podmienkami prepravy obsiahnutými v tomto prepravnom poriadku.
- 4.2. Cestujúci si je vedomý povinnosti disponovať platným PD, ktorý je potvrdením uzavretia prepravnej zmluvy ohľadom prepravy osôb, ich cestovnej batožiny, psov so špeciálnym výcvikom, živých spoločenských zvierat, iných vecí a autobusových zásielok. Cestujúci si je vedomý povinnosti uhradiť dopravcovi určené cestovné podľa platnej tarify dopravcu.
- 4.3. Za platné sú považované iba originály PD. Cestujúci môže PD použiť len na úsek, ktorý je na ňom vyznačený, pokiaľ pri konkrétnej ponuke nie je stanovené inak.
- 4.4. Ak cestujúci užíva služby dopravcu bez platného PD, je povinný zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu (ďalej len „pokutu“) stanovenú prepravným poriadkom a tarifou dopravcu. Cestovné a pokuta sa považuje za splatnú momentom zistenia porušenia tarifno-prepravných podmienok cestujúcim pri výkone kontroly.
- 4.5. Nevedomosť o tarifných a prepravných podmienkach neospravedlňuje a nie je dôvodom na odpustenie alebo zníženie pokuty a cestovného za cestovanie bez platného PD.
- 4.6. Cestujúci, ktorý splní podmienky stanovené týmto prepravným poriadkom a tarifou dopravcu, a ktorý je v čase odchodu dopravného prostriedku podľa cestovného

poriadku (CP) na zastávke pripravený nastúpiť do dopravného prostriedku, má právo, aby ho dopravca v zmysle § 760 Občianskeho zákonníka riadne a včas podľa CP prepravil do cieľovej zastávky. Ak ho dopravca nemôže z nástupnej zastávky prepraviť, alebo ak sa znemožnilo pokračovanie v začatej ceste, cestujúci má právo na prepravu do cieľovej zastávky iným vozidlom tej istej, prípadne inej linky toho istého dopravcu, a to bez zaplatenia ďalšieho cestovného.

- 4.7. Právo na prepravu má cestujúci iba vtedy, pokiaľ nevyhlási oprávnený zamestnanec dopravcu vozidlo za obsadené.
- 4.8. Nárok vzniknutý z prepravnej zmluvy je splnený ukončením prepravy v rozsahu uzatvorenej prepravnej zmluvy. Za splnenie prepravnej zmluvy voči cestujúcemu sa považuje aj vykonanie prepravy v inom ako zmluvnom rozsahu, pokiaľ došlo k vylúčeniu cestujúceho z prepravy oprávneným zamestnancom.
- 4.9. Dopravca odporúča cestujúcemu, aby pri zakupovaní PD hotovostnou platbou mal primeranú hotovosť na zaplatenie cestovného tak, aby peňažná platba prevyšovala sumu, ktorú má zaplatiť, maximálne do výšky desaťnásobku platenej sumy.

V. Všeobecné povinnosti dopravcu

- 5.1. Dopravca je povinný:
 - a. prevádzkovať dopravu riadne a včas podľa tohto prepravného poriadku,
 - b. označiť každé prevádzkované vozidlo svojim obchodným menom,
 - c. v rozsahu poskytovaných dopravných služieb zabezpečiť technickú základňu vybavenú na prevádzku, údržbu, technickú kontrolu a na starostlivosť o osádky vozidiel a o cestujúcich,
 - d. zabezpečiť, aby všetky prevádzkované vozidlá parkovali alebo garážovali vo vlastných priestoroch, na koncových zastávkach v obci alebo na vymedzených stanovištiach, ak obec zriadila na tieto účely vymedzené priestory,
 - e. zabezpečiť, aby dopravu prevádzkovali osoby, ktoré spĺňajú predpísanú odbornú, zdravotnú, zmyslovú a psychologickú spôsobilosť,
 - f. byť poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel a činnosťou osádok vozidiel cestujúcim, odosielateľom, príjemcom a tretím osobám.

VI. Základné povinnosti dopravcu v pravidelnej doprave

- 6.1. Prevádzková povinnosť
 - a. vykonávať pravidelnú dopravu na linkách v súlade s udelenou dopravnou licenciou a s uzavretou zmluvou o službách pri prevádzkovaní prímestskej autobusovej dopravy,
 - b. obmedziť alebo zastaviť poskytovanie dopravných služieb na nevyhnutný čas v dôsledku nezjazdnosti dopravnej cesty alebo inej mimoriadnej udalosti, najmä ak je to nevyhnutné z dôvodov ochrany zdravia ľudí, zvierat, vecí alebo životného prostredia,
 - c. zverejniť formou vývesky na stanicích, zastávkach, vo vozidlách alebo iným účinným spôsobom informáciu o obmedzení alebo dočasnom zastavení poskytovania dopravných služieb; v prípade plánovaného obmedzenia na dlhší čas zverejniť túto skutočnosť v CP.
- 6.2. Tarifná povinnosť
 - a. prepravovať cestujúcich podľa tarify dopravcu,
 - b. vydať cestujúcemu PD alebo iný doklad potvrdzujúci uzatvorenie prepravnej zmluvy a zaplatenie cestovného,
 - c. zaevidovať cestujúceho v elektronickom systéme, ak sa na zaplatenie cestovného použilo elektronické médium.
- 6.3. Prepravná povinnosť

- a. prepraviť v súlade s dopravnou licenciou, s prepravným poriadkom, s kapacitnými možnosťami, so zmluvou o preprave, za cestovné podľa tarify, za transparentných a nediskriminačných podmienok každého cestujúceho (výnimkou sú osoby vylúčené z prepravy), ktorý o to prejaví záujem, a to tak, že v čase odchodu spoja podľa CP je pripravený na zastávke nastúpiť do vozidla,
- b. prijať pri nedostatku miesta vo vozidle prednostne na prepravu cestujúcich patriacich ku skupine, ktorej CP umožňuje prednostnú prepravu – napr. žiakov cestujúcich do školy a späť, či zamestnancov, ktorých zamestnávateľ sa spolupodieľa na financovaní konkrétneho spoja,
- c. prijať prednostne na prepravu cestujúceho, pre ktorého je vo vozidle vyhradené miesto – „zdravotne postihnutú osobu“ alebo „osobu so zníženou pohyblivosťou“,
- d. domáhať sa prednostnej prepravy nie je možné, ak je vozidlo už plne obsadené a cestujúci nemá vopred rezervované miesto,
- e. označiť zreteľne v každom vozidle minimálne tri miesta na sedenie pre osoby telesne a zrakovo postihnuté.

VII. Ďalšie povinnosti dopravcu

7.1. Dopravca je povinný:

- a. prepravovať cestujúcich s odbornou starostlivosťou,
- b. starať sa o bezpečnosť, zdravie, pohodlie a pokojnú prepravu cestujúcich a o ochranu ich batožiny, o zabezpečenie prvej pomoci a o náhradnú prepravu v prípade vzniku mimoriadnych udalostí počas prepravy,
- c. označiť oprávnených zamestnancov dopravcu, ktorí majú právo dávať cestujúcim pokyny pre zachovanie plynulosti a bezpečnosti dopravy,
- d. umožniť cestujúcim používanie spoločenských, kultúrnych a sociálnych zariadení v priestoroch vlastnej autobusovej stanice,
- e. udržiavať vlastné zastávky, čakárne a prístrešky pre cestujúcich, a ďalšie priestory a zariadenia určené pre cestujúcich, ktoré zriadil, v prevádzkyschopnom stave a v čistote,
- f. označiť výrazným spôsobom priestory, ktoré nie sú prístupné pre verejnosť,
- g. zabezpečiť, aby vozidlá používané na prepravu spĺňali technicko-bezpečnostné podmienky pre prevádzku,
- h. zastaviť prevádzku vozidla, ktoré ohrozuje bezpečnosť a zdravie osôb, bezpečnosť majetku alebo životné prostredie nad únosnú mieru,
- i. udržiavať priestor pre cestujúcich, vrátane schodov vozidla, v primeranej čistote a počas jazdy zabezpečiť dostatočné vetranie vozidla,
- j. utvárať podmienky umožňujúce zvýšiť pohodlie prepravy „zdravotne postihnutých osôb“ a „osôb so zníženou pohyblivosťou“, starých ľudí a matiek s malými deťmi,
- k. označiť každé vozidlo na linke údajom o začiatkovej a konečnej zastávke spoja, prípadne aj o zastávkach medzi nimi (nácestných), ktorý musí byť čitateľný aj za tmy; v prípade vozidiel vybavených elektronickým zariadením na označenie smeru jazdy údajmi o cieľovej zastávke a následnej nácestnej zastávke,
- l. zabezpečiť zverejnenie a prístupnosť tohto prepravného poriadku (resp. jeho výňatkov), cestovného poriadku a tarify, ako aj ďalších prevádzkových údajov a informácií potrebných pre cestujúcich, v priestoroch prístupných verejnosti a podľa možnosti aj na zastávkach, vo vozidlách, ako aj na internetovej stránke dopravcu,
- m. zabezpečiť označenie trvalo zriadenej zastávky príslušnou značkou (označníkom), tabuľkou s označením jej názvu, prípadne údajom o aký druh

- zastávky ide (na znamenie, občasná, dočasná) a uverejnenie údajov o príchode jednotlivých spojov na zastávku a ich odchode a trvalo ich udržiavať,
- n. informovať vhodným spôsobom verejnosť o zrušení autobusovej linky alebo o zmene jej trasy, o zmene CP a tarify, prípadne o iných zmenách na linke, ktoré sú dôležité vo verejnom záujme, a to najneskôr 10 dní pred začiatkom platnosti, ak ide o pripravované alebo vopred známe zmeny, inak informuje neodkladne, len čo sa o nich dozvie,
 - o. zabezpečiť, aby oprávnení zamestnanci dopravcu poskytli cestujúcim potrebné informácie týkajúce sa podmienok ich prepravy (najmä práv a povinností), priebehu prepravy, cestovného, údajov o príchode a odchode spojov na linke, možnosti prestupu na inú linku alebo iný druh dopravy,
 - p. potvrdiť na požiadanie cestujúceho dĺžku meškania vlastného spoja dopravcu, ak spoj meškal v cieľovej zastávke cestujúceho viac ako 15 minút vzhľadom k údaju uvedenom v CP; v prípade ak spoj nešiel vôbec, vydať o tom potvrdenie v sídle dopravcu, cieľovej zastávke, alebo ak je to možné aj vo východiskovej a nácestnej zastávke,
 - q. informovať vhodným spôsobom cestujúcich o príčinách meškania a predpokladanej dobe meškania,
 - r. používať prípadné zariadenia dopravcu vo vozidle (napr. rozhlasové a pod.) takým spôsobom, aby nebolo na ťarchu cestujúcim.

VIII. Oprávnenia dopravcu voči cestujúcemu

- 8.1. Dopravca je pred začatím prepravy a počas nej oprávnený prostredníctvom vodiča alebo iného člena osádky, revízora alebo zamestnanca povereného organizáciou prepravy (ďalej len „dispečer“) dávať pokyny a príkazy cestujúcim za účelom zaistenia ich bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorí sú povinní ich uposlúchnuť.
- 8.2. Oprávnený zamestnanec môže:
 - a. vylúčiť z prepravy cestujúceho, ktorý aj napriek upozorneniu neuposlúchne pokyn alebo príkaz podľa bodu 1., poruší zákon alebo povinnosť podľa prepravného poriadku, neoprávnené sa zdržiava vo vozidle, svojím správaním ohrozuje bezpečnosť prepravy, narúša pokojnú a pohodlnú jazdu vozidla, znečistí vozidlo alebo obťažuje cestujúcich, ako aj osobu nespôsobilú na prepravu podľa tohto prepravného poriadku,
 - b. uložiť cestujúcemu, ktorý sa nepreukáže platným PD, povinnosť zaplatiť pokutu alebo žiadať údaje preukazujúce jeho totožnosť, potrebné na vymáhanie cestovného a pokuty, a to v rozsahu: meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého pobytu, číslo občianskeho preukazu alebo iného dokladu totožnosti; v prípade maloletého aj údaje o jeho zákonnom zástupcovi – oprávnenie žiadať uvedené údaje sa vzťahuje aj na cestujúceho, ktorý poškodil alebo znečistil vozidlo a nezaplatil na mieste paušálnu sumu náhrady škody alebo náhradu za vyčistenie vozidla, ak cestujúci odmietne preukázať svoju totožnosť, oprávnený zamestnanec požiada o súčinnosť príslušný orgán Policajného zboru, pričom je cestujúci povinný strpieť zistenie totožnosti,
 - c. vylúčiť z prepravy cestovnú batožinu, príručnú batožinu alebo živé spoločenské zviera cestujúceho, ak sú prekážkou bezpečnej, pokojnej a pohodlnej prepravy, najmä ak obťažujú cestujúcich alebo ak to neumožňujú prepravné podmienky, najmä obsaditeľnosť vozidla,
 - d. prijať prednostne na prepravu, za predpokladu, že spoj bude preplnený, cestujúcich do vzdialenejších zastávok alebo miest, do ktorých nie je spojenie iným verejným hromadným prostriedkom,
 - e. zakázať nástup do vozidla, ktoré vyhlásil za plne obsadené. Ak sa zákaz na niektorom zo spojov opakuje, je oprávnený zamestnanec, ktorý zakázal nástup do vozidla, povinný informovať o tejto skutočnosti svojho nadriadeného (napr. vodič dispečera). Dopravca je povinný o vzniknutej situácii informovať

objednávateľa dopravy a zabezpečiť na uvedenom spoji vozidlo s väčšou kapacitou, prípadne na pokyn objednávateľa dopravy posilniť spoj ďalším vozidlom.

IX. Zodpovednosť dopravcu voči cestujúcemu

- 9.1. Dopravca zodpovedá za škodu, ktorá vznikne tým, že dôjde k zraneniu alebo usmrteniu cestujúceho, alebo k inému poškodeniu jeho telesného a duševného zdravia v dôsledku úrazu v súvislosti s prepravou počas jeho cesty vo vozidle, pri jeho nastupovaní do vozidla, vystupovaní z vozidla, ako aj v ďalších priestoroch dopravcu vyhradených pre cestujúceho (stanice, nástupiská, zastávky - ak sú majetkom alebo v správe dopravcu). Dopravca je od tejto zodpovednosti oslobodený, ak:
- úraz spôsobili okolnosti, ktoré nemajú pôvod v prevádzkovaní dopravy a ktorým dopravca nemohol napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii zabrániť a ich následky odvrátiť,
 - k úrazu došlo v dôsledku zavinenia cestujúceho,
 - úraz spôsobilo správanie tretej osoby a dopravca nemohol tomuto správaniu napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii zabrániť a jeho následky odvrátiť.
- 9.2. V prípade zranenia alebo úmrtia cestujúceho nesie dopravca zodpovednosť za úplnú alebo čiastočnú stratu, alebo poškodenie vecí, ktoré mal cestujúci na sebe alebo so sebou ako príručnú batožinu alebo cestovnú batožinu, ktorú si cestujúci prepravoval v rámci uzatvorenej zmluvy o preprave. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na zvieratá, ktoré cestujúci so sebou prepravoval.
- 9.3. Aj v prípade, ak dopravca popiera svoju zodpovednosť za zranenie cestujúceho, vynakladá primerané úsilie poskytnúť pomoc cestujúcemu, ktorý sa domáha náhrady škody od tretích strán.
- 9.4. Ak úraz spôsobilo konanie tretej osoby, a ak napriek tomu dopravca nie je celkom zbavený zodpovednosti, zodpovedá s obmedzeniami podľa jednotných právnych predpisov bez ohľadu na prípadné právo na postih voči tretej osobe.
- 9.5. Ak prepravu, pri ktorej došlo k nehode, nevykonával dopravca podľa prepravnej zmluvy, ale vykonávajúci dopravca, zodpovedajú pri usmrtení a zranení cestujúceho obaja spoločne a nerozdielne.
- 9.6. V prípade usmrtenia alebo zranenia cestujúceho zaplatí dopravca bezodkladne a najneskôr do 15 dní po určení totožnosti fyzickej osoby, ktorá má nárok na náhradu škôd, zálohové platby vo výške, ktorá je potrebná na uspokojenie bezprostredných finančných potrieb a úmerná spôsobenej škode; výška zálohovej platby v prípade usmrtenia sa stanoví v zmysle platnej legislatívy; zálohová platba nepredstavuje uznanie zodpovednosti a môže sa odčítať od akejkoľvek sumy zaplatenej neskôr, je však nevratná s výnimkou prípadov, keď bola škoda spôsobená nedbanlivosťou alebo zavinením cestujúceho, alebo keď osoba, ktorá dostala zálohovú platbu, nemala nárok na náhradu škody.
- 9.7. Pri zranení alebo inom poškodení telesného alebo duševného zdravia cestujúceho zahŕňa náhrada škody potrebné výdavky, najmä liečebné a ošetrovacie výdavky a výdavky na dopravu, a majetkovú ujmu, ktorú cestujúci utrpí úplnou alebo čiastočnou práceneschopnosťou alebo zvýšením svojich potrieb.
- 9.8. Dopravca zodpovedá voči cestujúcim za stratu alebo poškodenie, ktoré vznikne tým, že v ceste nemožno pokračovať v ten istý deň pre odrieknutie spoja, jeho meškanie alebo zmeškanie prípoja, alebo za daných okolností nie je pokračovanie v ceste v ten istý deň možné. Náhrada škody zahŕňa primerané výdavky, ktoré cestujúcemu vznikli v súvislosti s prenocovaním a podaním správy osobám, ktoré ho očakávali. Dopravca je od tejto povinnosti oslobodený, ak odrieknutie, meškanie spoja alebo zmeškanie prípoja boli spôsobené okolnosťami, ktoré nesúvisia s prevádzkou dopravy, ktorým dopravca napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii nemohol zabrániť a ich následky nemohol odvrátiť. Dopravca je oslobodený

- aj v prípade, že stratu alebo poškodenie zavinil cestujúci alebo správanie tretej osoby, ktorému dopravca nemohol napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii zabrániť a jeho následky nemohol odvrátiť.
- 9.9. Dopravca zodpovedá za úplnú alebo čiastočnú stratu alebo poškodenie vecí, príručnej batožiny alebo zvierat, na ktoré je cestujúci povinný dozerať, len ak boli spôsobené zavinením dopravcu.
- 9.10. Dopravca zodpovedá za škodu vzniknutú úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením cestovnej batožiny v čase od jej prijatia na prepravu po jej vydanie a za škodu vzniknutú jej oneskoreným vydaním. Dopravca je oslobodený od tejto zodpovednosti, ak strata alebo poškodenie vznikli z osobitného nebezpečenstva spojeného s jednou alebo viacerými okolnosťami ako sú chýbajúci obal, osobitná povaha batožiny alebo podanie predmetov, ktoré sú vylúčené z prepravy ako cestovná batožina. Dôkazné bremeno je ale na dopravcovi.
- 9.11. Pri úplnej alebo čiastočnej strate cestovnej batožiny z viny dopravcu, je dopravca povinný uhradiť náhradu vo výške preukázanej spôsobenej škody, avšak maximálne do výšky 300 € za jeden kus batožiny.
- 9.12. Dopravca a správca autobusovej stanice zodpovedá za stratu alebo poškodenie invalidných vozíkov, iného vybavenia na zabezpečenie pohyblivosti alebo asistenčných zariadení. Škodu za stratu alebo poškodenie nahradí dopravca alebo správca autobusovej stanice zodpovedný za danú stratu alebo poškodenie.
- 9.13. Výška náhrady uvedenej v odseku 12 je rovná nákladom na nahradenie alebo opravu stratenej alebo poškodenej pomôcky alebo zariadenia.

X. Práva cestujúceho

10.1. Cestujúci má právo:

- a. na bezpečnú, pokojnú a pohodlnú prepravu vozidlom spoja v ktorom si zakúpil PD, a to do zastávky, po ktorú zaplatil cestovné; cestujúci sa nemôže dožadovať uplatnenia uvedeného práva na prepravu, ak je vozidlo spoja plne obsadené,
 - b. na prepravu príručnej batožiny, a ak to umožňujú prepravné podmienky alebo zmluva o preprave osôb, aj cestovnej batožiny alebo živého spoločenského zvieratá tým istým vozidlom,
 - c. požadovať od oprávnených osôb potrebné cestovné informácie o podmienkach prepravy, ktoré sú povinné ich bezodkladne poskytnúť,
 - d. na náhradnú prepravu iným spojom tej istej linky, prípadne spojom inej linky toho istého dopravcu v prípade, ak sa niektorý spoj neuskutočnil podľa CP, alebo ak sa preprava na ňom preruší, alebo zastaví,
 - e. na vrátenie cestovného, ak sa preprava neuskutočnila, alebo na zľavu 25 % z cestovného, ak sa preprava uskutočnila oneskorene z viny dopravcu o viac ako 60 minút alebo dopravca nedodržel svoje záväzky zo zmluvy o preprave osôb.
- 10.2. Cestujúci so zdravotným postihnutím so psom so špeciálnym výcvikom alebo cestujúci so zníženou pohyblivosťou majú právo na označené miesto.
- 10.3. Cestujúci má právo po nastúpení do vozidla obložiť po jednom mieste na sedenie pre seba a pre ďalšieho cestujúceho, ktorý ide s ním z tej istej zastávky. Za obložené sa považuje miesto, na ktoré cestujúci položil časť odevu alebo iný vhodný predmet. Kto obloží miesto neoprávnene, je povinný ho ihneď uvoľniť. Cestujúci, ktorý opustí svoje miesto bez toho, aby ho obložil, stráca naň právo.
- 10.4. Cestujúci má právo informovať sa o obsahu Prepravného poriadku. Nevedomosť

o jeho jednotlivých ustanoveniach cestujúceho neospravedľuje a nie je dôvodom na odpustenie alebo zníženie pokuty a cestovného za cestovanie bez platného PD.

XI. Dôvody a podmienky vrátenia cestovného

- 11.1. Ak sa niektorý spoj neuskutoční podľa CP, alebo ak sa preprava na ňom preruší alebo zastaví, cestujúci s platným PD má podľa Čl. 10 ods. 1 písm. d) tohto prepravného poriadku právo na náhradnú prepravu ďalším spojom toho istého dopravcu. Ak túto nie je možné realizovať v ten istý deň, cestujúci má právo na bezplatnú prepravu späť do východiskovej zastávky, ktorú je povinný dopravca zabezpečiť.
- 11.2. Cestujúci, ktorý sa pri znemožnení dokončenia začatej cesty prepravil do východiskovej zastávky, má právo na vrátenie cestovného. Ak sa cestujúci v takomto prípade neprepraví do východiskovej zastávky, má právo na vrátenie rozdielu medzi zaplateným cestovným a cestovným za prejdený úsek medzi východiskovou zastávkou a zastávkou, kde sa cesta znemožnila, prípadne poslednou prejdenou zastávkou.
- 11.3. Ak sa preprava na spoji preruší a cestujúci pokračuje v ceste spojom iného dopravcu, má právo uplatniť si nárok na vrátenie rozdielu cestovného medzi precestovaným a neprecestovaným úsekom podľa zakúpeného PD od pôvodného dopravcu.
- 11.4. Ak sa preprava cestujúceho uskutočnila oneskorene o viac ako 60 minút zavinením dopravcu, alebo ak dopravca nedodrжал svoje záväzky zo zmluvy o preprave osôb, cestujúci má právo na zľavu 25% z cestovného. Táto zľava bude cestujúcemu uznaná, len ak je vyššia ako 0,50 €.
- 11.5. Dopravca nevracia cestovné v prípade meškania spoja, ak:
 - a. príčinou boli faktory, ktoré dopravca aj napriek snahe nemohol ovplyvniť (štrajk, prírodné katastrofy, obchádzky),
 - b. meškanie bolo vyvolané dopravnými obmedzeniami, ktorých príčinou sú nehody, stavebné práce a údržby,
 - c. meškanie zavíní tretia strana a dopravca tomu nemôže zabrániť.
- 11.6. Dopravca nevracia cestovné aj v prípade, ak bol na vine cestujúci – bol vylúčený z prepravy, čakal na nesprávnom nástupišti. Nevykonanie tejto prepravy nezakladá nárok na náhradu škody.

XII. Osobitné práva niektorých cestujúcich

- 12.1. Osobitné práva pri preprave majú:
 - a. „zdravotne postihnuté osoby“ a „osoby so zníženou pohyblivosťou“,
 - b. držiteľia preukazov osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (tzv. preukaz ŤZP),
 - c. držiteľia preukazov osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorých postihnutie svojou povahou alebo závažnosťou vyžaduje pomoc inej osoby – sprievodcu (tzv. preukaz ŤZP-S),
 - d. sprievodcovia osôb so zdravotným postihnutím,
 - e. osoby s malými deťmi na rukách a tehotné ženy.
- 12.2. Za spôsobilého sprievodcu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje osoba po dovŕšení 15. roku veku. U osôb so zrakovým postihnutím môže plniť funkciu sprievodcu aj vodiaci pes.
- 12.3. Pre osoby s osobitným právom pri preprave sú vo vozidlách vyhradené sedadlá označené piktogramom. Tým nie je dotknuté právo prednostného využívania týchto sedadiel osobami s obmedzenou pohyblivosťou, pokiaľ tieto sedadlá nie sú obsadené osobami s ťažkým zdravotným postihnutím. Pri preprave viacerých osôb spĺňajúcich kritériá osobitného práva pri preprave má oprávnený zamestnanec dopravcu povinnosť

- požiadať cestujúceho, ktorému osobitné práva neprislúchajú, aby uvoľnil miesto na sedenie. Oprávnený zamestnanec dopravcu tak koná so zreteľom na oprávnenia požiadaneho cestujúceho vyplývajúce pre neho zo zmluvy o preprave osôb.
- 12.4. Oprávnený zamestnanec dopravcu nesmie v žiadnom prípade odmietnuť prepraviť cestujúcich s osobitnými právami, okrem prípadov, keď je prekročená maximálna obsaditeľnosť vozidla a nie je možné umiestniť týchto cestujúcich na miestach na to určených.
 - 12.5. Zrakovo postihnutá osoba má právo na prepravu s vodiacim psom. Pes na tento účel musí byť označený postrojom bielej farby a červeným krížom alebo bezpečnostnými oranžovými pruhmi.
 - 12.6. Cestujúci, ktorý pred nastúpením do vozidla oznámi oprávnenému zamestnancovi dopravcu, že má obmedzenú schopnosť pohybu, mu táto osoba v rámci svojich možností umožní prednostné nastúpenie a vystúpenie.
 - 12.7. Cestujúci, ktorý sa pohybuje na invalidnom vozíku, sa prepravuje len v prípade, že má zabezpečeného sprievodcu, ktorý ho sprevádza počas prepravy od nástupnej po výstupnú zastávku. Pri nesplnení tejto podmienky cestujúci na invalidnom vozíku nebude prijatý na prepravu.
 - 12.8. Za naloženie, ako aj vyloženie cestujúceho na invalidnom vozíku zodpovedá jeho sprievodca, ktorý nástup a výstup cestujúceho na invalidnom vozíku oznámi oprávnenému zamestnancovi dopravcu.
 - 12.9. Ak je vozidlo vybavené systémom pre priečny náklon vozidla (ďalej len „kneeling“) uľahčujúcim nástup a výstup cestujúcich, je povinnosťou osádky vozidla, pri ohlásenom nástupe, resp. výstupe cestujúceho s osobitnými právami, uvedený systém použiť.
 - 12.10. Cestujúci s detským kočíkom a/alebo invalidným vozíkom môže nastúpiť, prepravovať sa a vystúpiť len s vedomím oprávneného zamestnanca dopravcu (pre informovanosť oprávneného zamestnanca musí cestujúci využiť signalizačné zariadenie, pokiaľ je vo vozidle namontované). Vo vozidle sa smie súčasne prepravovať maximálne taký počet kočíkov a/alebo invalidných vozíkov, ktorý je určený výrobcom vozidla, kapacitou vozidla uvedenou v technickom preukaze alebo kapacitou vyhradeného priestoru vo vozidle označenom piktogramom. Pri nástupe do vozidla má cestujúci s detským kočíkom s dieťaťom prednosť pred cestujúcim s detským kočíkom bez dieťaťa.
 - 12.11. Cestujúci nachádzajúci sa na mieste určenom pre prepravu detského kočíka alebo invalidného vozíka je povinný pri nástupe cestujúceho s detským kočíkom alebo invalidným vozíkom toto miesto uvoľniť.
 - 12.12. Ak vozidlo je špeciálne uspošobené na zafixovanie vozíka alebo detského kočíka počas jazdy je povinnosťou cestujúceho s osobitnými právami alebo jeho sprievodcu toto zariadenie použiť. Ak vozidlo nie je takto uspošobené je cestujúci s osobitnými právami alebo jeho sprievodca povinný zabezpečiť neohrozovanie ostatných cestujúcich možným pohybom vozíka alebo detského kočíka po vozidle.
 - 12.13. Deti do dovŕšenia 6. roku sa prepravujú v sprievode dospeléj osoby. Dieťa do 6 rokov môže byť sprevádzané aj sprievodcom starším ako 15 rokov alebo aj bez sprievodcu, ale len so súhlasom oprávneného zamestnanca dopravcu a na zodpovednosť tejto osoby. Sprievodca, dospelá osoba, môže sprevádzať aj viacero detí do 6 rokov.

XIII. Povinnosti cestujúceho

- 13.1. Cestujúci je povinný správať sa tak, aby:
 - a. nenarúšal bezpečnú, pokojnú a pohodlnú prepravu ostatných cestujúcich,
 - b. nepoškodzoval vozidlo a zariadenia dopravcu slúžiace cestujúcim,
 - c. neznečisťoval vozidlo a priestory dopravcu určené cestujúcim,
 - d. neobťažoval ostatných cestujúcich a svojim konaním im nespôsoboval škodu,
 - e. neobťažoval a nepôsobil rušivo na osádku vozidla pri výkone služby.
- 13.2. Cestujúcemu nie je dovolené:

- a. prihovárať sa vodičovi počas jazdy, resp. požadovať počas jazdy od vodiča informácie,
- b. zdržiavať sa v priestore vyhradenom pre vodiča, resp. na mieste, kde bráni vodičovi vo výhľade z vozidla,
- c. žiadať vodiča o zastavenie mimo zastávky uvedenej v CP, pokiaľ si to nevyžadujú mimoriadne okolnosti ako napr. nevoľnosť cestujúceho,
- d. bezdôvodne uvádzať do činnosti záchranné a dorozumievacie zariadenie vo vozidle,
- e. písať, spievať, hlučne sa správať alebo hrať na hudobnom nástroji vo vozidle (púšťať reprodukovánú hudbu a hovorené slovo),
- f. otvárať dvere vozidla, vykláňať sa z vozidla a vyhadzovať z vozidla odpadky a iné predmety,
- g. fajčiť, piť alkoholické nápoje, hrať karty, používať drogy alebo užívať psychotropné látky vo vozidle a v priestoroch určených pre cestujúcich,
- h. nastupovať do vozidla, ktoré je plne obsadené, a ktoré oprávnený zamestnanec dopravcu vyhlásil za obsadené,
- i. zdržiavať sa na mieste, kde to prekáža nerušenému nastupovaniu a vystupovaniu cestujúcich a ich tarifnému vybavovaniu,
- j. obťažovať akýmkoľvek iným spôsobom ostatných cestujúcich.

13.3. Cestujúci je ďalej povinný:

- a. poslúchať pokyny a príkazy oprávneného zamestnanca dopravcu, ktoré smerujú k zaisteniu jeho bezpečnosti a bezpečnosti ostatných cestujúcich alebo bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky,
- b. dodržiavať ustanovenia tohto prepravného poriadku, tarify dopravcu a pokyny oprávnených zamestnancov,
- c. byť v čase príchodu vozidla (podľa CP) pripravený na nástup do vozidla,
- d. nastupovať do vozidla a vystupovať z neho iba na zastávkach, keď vozidlo stojí a oprávnený zamestnanec dopravcu dá na to pokyn; nastupovať a vystupovať mimo zastávky možno iba na pokyn vodiča alebo iného člena osádky vozidla,
- e. v prípade, ak dopravca jedným vozidlom súčasne vykonáva dve na seba naväzujúce linky (spoje), vystúpiť z vozidla v cieľovej zastávke prvej linky (spoja), pokiaľ oprávnený zamestnanec dopravcu nerozhodne inak,
- f. zaplatiť v prípade nefunkčnosti čítacieho zariadenia alebo dopravnej karty (DK) cestovné za precestovaný úsek v hotovosti bez nároku na zľavu, ktorú by mal pri platbe z DK,
- g. presvedčiť sa pri preberaní PD, že bol vydaný podľa požiadavky; na dodatočnú reklamáciu cestujúceho sa neberie ohľad,
- h. zaplatiť cestovné pri preprave batožiny, ktorá podlieha poplatku a na výzvu oprávneného zamestnanca sa preukázať platným batožinovým lístkom; cestujúcemu, ktorý prepravuje vo vozidle cestovnú batožinu bez batožinového lístka, uloží oprávnený zamestnanec zaplatiť cestovné a pokutu podľa platnej tarify dopravcu,
- i. mať pri sebe platný PD počas celej prepravy ako aj bezprostredne po vystúpení z vozidla a predložiť ich na požiadanie oprávneného zamestnanca ku kontrole; v prípade potreby ich poskytnúť dopravcovi na výmenu za náhradný PD,

- j. strpieť čas potrebný na zistenie totožnosti privolaným príslušníkom Policajného zboru, v prípade nepredloženia platného PD, za účelom vymáhania pokuty, ak sa pri kontrole cestujúci odmietne preukázať osobnými údajmi oprávnenému zamestnancovi,
- k. zaplatiť pokutu podľa platnej tarify dopravcu a uhradiť spôsobenú škodu, ak zámerne z hrubej nedbanlivosti, v opitosti alebo po použití omamných a psychotropných látok znečistil alebo inak poškodil vozidlo a iné zariadenie dopravcu, alebo ohrozil bezpečnosť a plynulosť prepravy, čím sa dopustil priestupku,
- l. držať sa počas jazdy držiadiel alebo inej časti interiéru vozidla k tomu slúžiacemu, pokiaľ nemá vo vozidle miesto na sedenie, a to takým spôsobom, aby počas jazdy v prípade náhlej zmeny rýchlosti alebo smeru jazdy vozidla bolo v maximálnej možnej miere zabránené úrazu. Ak je vozidlo vybavené sedadlami s bezpečnostnými pásmi, použiť ich v súlade s platnými predpismi,
- m. preukázať prostredníctvom dokladu vek prepravovanej osoby, na ktorú sa uplatňuje osobitné cestovné,
- n. ohlásiť vo vozidle alebo bezprostredne po vystúpení z vozidla oprávnenému zamestnancovi dopravcu vzniknutý úraz alebo inú jemu spôsobenú škodu,
- o. v prípade mimoriadnej udalosti počas prepravy rešpektovať pokyny členov osádky vozidla a pomôcť im pri konaní v zmysle čl. 22 ods. 1 tohto prepravného poriadku.

XIV. Vylúčenie osoby z prepravy

- 14.1. Dopravca je oprávnený prostredníctvom oprávneného zamestnanca dávať cestujúcemu pokyny a príkazy na zaistenie ich bezpečnosti alebo bezpečnosti a plynulosti premávky.
- 14.2. Do vozidla nemajú prístup alebo sa z prepravy môžu vylúčiť osoby, ktoré javia príznaky nadmerného použitia alkoholických nápojov alebo iných toxických alebo omamných látok a osoby, ktoré pre chorobu, pre svoj vzhľad svedčiaci o celkovej zanedbanosti (zápachu), pre mimoriadne znečistenie odevu alebo z iných dôvodov môžu byť cestujúcim na ťarchu. V takom prípade cestujúci nemá nárok na vrátenie cestovného.
- 14.3. Oprávnený zamestnanec môže z prepravy, bez nároku na vrátenie alikvotnej čiastky za neprecestovaný úsek cesty, ďalej vylúčiť:
 - a. osoby bez platného PD, ktoré nespĺnia povinnosť zaplatiť cestovné, prípadne pokutu podľa platnej tarify dopravcu a osoby, ktoré pri kontrole odmietnu preukázať svoju totožnosť,
 - b. osoby, ktoré ohrozujú bezpečnosť premávky, svoju vlastnú alebo ostatných cestujúcich a osoby, ktoré aj po upozornení oprávneného zamestnanca nedodržiavajú ustanovenia tohto prepravného poriadku,
 - c. osoby, ktoré znečisťujú alebo poškodzujú vozidlo a zariadenie dopravcu, prípadne inak obťažujú ostatných cestujúcich.
- 14.4. Ak sa prepravy domáha osoba, ktorú môže oprávnený zamestnanec dopravcu vylúčiť z prepravy podľa ods. 2 a 3, je povinnosťou oprávneného zamestnanca dopravcu privolať príslušníka Policajného zboru a povinnosťou cestujúcich strpieť čas nevyhnutný pre jeho príchod.

- 14.5. Vylúčenie z prepravy po začatí cesty môže byť spravidla uskutočnené na zastávke resp. stanici, len vo výnimočných prípadoch aj mimo zastávky, či stanice.
- 14.6. Pri vylúčení osoby z prepravy treba mať na zreteli ohrozenie jej zdravia alebo bezpečnosti. Vylúčiť z prepravy osobu mladšiu ako 15 rokov mimo obvodu obce je neprípustné.
- 14.7. Osoba vylúčená z prepravy má povinnosť uhradiť dopravcovi náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s vylúčením.
- 14.8. Cestujúci, ktorý bol z prepravy vylúčený neprávom, má právo na vrátenie cestovného.

XV. Vzťahy cestujúceho a členov osádky vozidla

- 15.1. Svoje oprávnenia vyplývajúce z tohto prepravného poriadku uplatňujú cestujúci voči osádke vozidla disciplinovane a v čase, keď to okolnosti dovoľujú a neporušujú sa tým iné ustanovenia tohto prepravného poriadku.
- 15.2. Osádka vozidla dáva cestujúcim potrebné pokyny tak, aby nedošlo k narušeniu pokojnej prepravy. Ide najmä o pokyny ohľadom nastupovania a vystupovania, umiestnenia cestujúcich, pripustenia batožín na prepravu, ich uloženia a zachovania poriadku vo vozidle.
- 15.3. Cestujúci nastupujú do vozidla v poradí v akom prišli na zastávku. Vystupujúci cestujúci majú prednosť pred nastupujúcimi.

XVI. Predaj a kontrola prepravných dokladov v pravidelnej doprave

- 16.1. Predaj prepravných dokladov zabezpečuje dopravca.
- 16.2. Dopravca predáva cestujúcim prepravné doklady, okrem preukazov, vo vozidle.
- 16.3. PD je potvrdením o uzatvorení zmluvy o preprave osôb a o zaplatení cestovného. PD v papierovej podobe obsahuje obchodné meno dopravcu, jeho identifikačné číslo a daňové identifikačné číslo, druh cestovného lístka, prevádzkový rozsah a sumu zaplateného cestovného.
- 16.4. Kontrolu PD majú právo vykonať zamestnanci dopravcu, ale aj iné oprávnené osoby (osoby poverené vykonávaním odborného dozoru), ktorí sa preukážu cestujúcim a osádke vozidla kontrolným odznakom alebo preukazom.
- 16.5. Pokiaľ sa oprávnený zamestnanec, vykonávajúci kontrolu PD, nepreukáže kontrolným odznakom alebo preukazom cestujúcemu, tento môže odoprieť preukázať sa PD a podrobiť sa kontrole.
- 16.6. Cestujúci je povinný na vyzvanie oprávnenej osoby kedykoľvek počas prepravy alebo v okamihu jeho vystúpenia z vozidla predložiť k nahliadnutiu PD, v prípade zľavneného PD aj platný preukaz na zľavnené cestovné.
- 16.7. Oprávnený zamestnanec pri výkone kontroly znehodnotí papierový cestovný lístok vyznačením výkonu kontroly.
- 16.8. Cestujúcemu, ktorý sa nepreukáže platným PD resp. preukazom na zľavu z cestovného, uloží oprávnená osoba zaplatiť cestovné a pokutu podľa platnej tarify dopravcu.
- 16.9. Ak cestujúci nemá potrebnú finančnú hotovosť na zaplatenie cestovného a pokuty, prípadne odmietne vypočítanú sumu uhradiť na mieste priestupku, učiní tak bez zbytočného odkladu v príslušnej prepravnej kancelárii dopravcu. Nesplatené pohľadávky dopravcu voči týmto cestujúcim budú postúpené na vymáhanie. Ak cestujúci odmietne preukázať svoju totožnosť oprávnenej osobe, je povinný strpieť zistenie totožnosti privolaným príslušníkom Policajného zboru v zmysle ustanovenia čl. 13 ods. 3 písm. j) tohto prepravného poriadku.
- 16.10. Cestujúci, ktorý nemôže zaplatiť vypočítanú sumu a ani si zakúpiť PD na ďalšiu cestu, stráca právo na prepravu a bude z prepravy vylúčený. Vylúčením z prepravy

pre nezaplatenie uvedených súm nie je dotknutá povinnosť cestujúceho príslušnú sumu dopravcovi zaplatiť.

- 16.11. Ak oprávnená osoba pri kontrole PD zistí, že cestujúci sa preukazuje neplatným PD, alebo neplatným preukazom umožňujúcim zľavu z cestovného, má právo papierové PD odobrať a v prípade elektronického média dať podnet na zablokovanie.
- 16.12. Oprávnená osoba má právo rozhodnúť o spôsobe kontroly, napr. usmernením výstupu z dopravného prostriedku určenými dverami.
- 16.13. Oprávnená osoba môže urobiť zvukové záznamy svojej verbálnej komunikácie s cestujúcim pre účely ochrany práv a právom chránených záujmov oprávnenej osoby pri overovaní oprávnenosti podnetov a sťažností zo strany cestujúcej verejnosti, pokiaľ na ich použitie cestujúcich vopred upozorní.

XVII. Preprava batožiny cestujúceho

- 17.1. Ak cestujúci prepravuje batožinu, dopravca ju prepravuje buď spoločne s cestujúcim a pod jeho dohľadom alebo oddelene, a to za podmienok stanovených týmto prepravným poriadkom, platnou tarifou dopravcu, prípadne CP.
- 17.2. Cestujúci má právo vziať so sebou ako batožinu veci, ktoré vzhľadom na ich objem, úpravu, dĺžku alebo hmotnosť možno rýchlo a bez ťažkostí naložiť a umiestniť vo vozidle alebo v osobitnom priestore pre batožiny a živé zvieratá, pokiaľ sú splnené osobitné podmienky na ich prepravu, a pokiaľ to umožňujú tarifné podmienky.
- 17.3. Príručná batožina sa prepravuje spoločne s cestujúcim v odkladacom priestore nad sedadlom, pod sedadlom, v ruke, prípadne lone cestujúceho, pod jeho dohľadom a na jeho zodpovednosť, a to iba v prípade, že neohrozuje bezpečnosť, nesťažuje výkon služby osádky vozidla a neobmedzuje nastupovanie a vystupovanie cestujúcich. Ak to vyžaduje bezpečnosť alebo pohodlie cestujúcich, batožina sa musí uložiť podľa pokynov oprávneného zamestnanca dopravcu.
- 17.4. Cestujúci smie vziať do vozidla najviac tri príručné batožiny. Za príručnú batožinu je považovaný aj detský kočík s dieťaťom a vozík držiteľa preukazu ŤZP a ŤZP-S. Za príručnú batožinu sa nepovažujú drobné veci, ktoré možno držať v ruke alebo lone.
- 17.5. Cestujúci, ktorý vo vozidle nemá miesto na sedenie, nesmie príručnou batožinou obmedzovať ostatných cestujúcich. Je povinný ju držať v ruke alebo položiť na podlahu vozidla.
- 17.6. Príručná batožina sa prepravuje v zmysle platnej tarify dopravcov bezplatne. Ak batožina zaberá miesto, ktoré je určené pre cestujúcich (čím znižuje obsaditeľnosť vozidla), je považovaná za cestovnú batožinu aj napriek tomu, že je prepravovaná pod dohľadom a na zodpovednosť cestujúceho.
- 17.7. Cestovná batožina sa v zásade prepravuje oddelene od cestujúceho. Za oddelenú prepravu sa považuje preprava batožiny uloženej na mieste určenom dopravcom alebo pokynom oprávneného zamestnanca dopravcu, mimo priestoru určeného pre cestujúcich (batožinovom priestore), alebo v priestore pre cestujúceho na takom mieste, že cestujúci nemá možnosť na svoju batožinu dohliadať.
- 17.8. Cestovnú batožinu, ktorú nie je možné umiestniť v batožinovom priestore vozidla, je možné so súhlasom oprávneného zamestnanca prepravovať v priestore pre cestujúcich.
- 17.9. Batožinu ako napr. cestovná taška, kufor, pleciak a pod., ktorá je zaradená medzi cestovnú batožinu, je dopravca v prímestskej autobusovej doprave na požiadanie cestujúceho povinný medzi autobusovými stanicami prepravovať v batožinovom

- priestore.
- 17.10. V cestovnej batožine sa neodporúča cestujúcemu prepravovať šperky, ceniny, peniaze a osobné doklady, nakoľko za kompenzáciu prípadne vzniknutých škôd dopravca nezodpovedá a nevzťahuje sa naň odškodnenie.
 - 17.11. Cestujúci môže so sebou do vozidla vziať detský kočík, pokiaľ to obsadenie vozidla na linke dovoľuje. Na prepravu sú uprednostnené iba kočíky s dieťaťom, pokiaľ to prevádzkové pomery na trati dovoľujú, aj kočíky prázdne. Do batožinového priestoru možno uložiť detský kočík len vtedy, pokiaľ sa dá sklopiť. Prepravu viacerých kočíkov posúdi oprávnený zamestnanec dopravcu.
 - 17.12. Cestujúci môže vziať so sebou do vozidla najviac 2 cestovné batožiny. Mimo času zvýšených nárokov na prepravu môže cestujúci so súhlasom oprávneného zamestnanca dopravcu vziať so sebou aj ďalšie cestovné batožiny.
 - 17.13. Oprávnený zamestnanec dopravcu určí, či sa batožina prepraví ako príručná batožina, cestovná batožina alebo ako zásielka.
 - 17.14. Za cestovnú batožinu sa nepovažuje jeden pár lyží s jedným párom lyžiarskych palíc, snowboard, sane a boby – prepravujú sa v zmysle platnej tarify dopravcu.
 - 17.15. V prípade, ak oprávnený zamestnanec dopravcu určí za miesto prepravy batožiny batožinový priestor, je cestujúci povinný upozorniť na osobitnú povahu batožiny, najmä na jej obsah a hodnotu, ak je žiaduce, aby sa s ňou zaobchádzalo určitým spôsobom alebo aby sa ukladala v určitej polohe.
 - 17.16. Cestujúci je povinný na požiadanie poskytnúť dopravcovi pri ukladaní alebo pri vykladaní cestovnej batožiny primeranú pomoc.
 - 17.17. Ak sa batožina prepravuje v batožinovom priestore, cestujúci je povinný pri skončení prepravy hlásiť sa ihneď o jej vydanie. Cestujúci je povinný pri vydávaní batožiny z batožinového priestoru predložiť oprávnenému zamestnancovi dopravcu platný batožinový lístok a presvedčiť sa o tom, že vydaná batožina mu prináleží. Na každý kus cestovnej batožiny musí byť vydaný osobitný batožinový lístok.
 - 17.18. Zodpovednosť za batožinu umiestnenú v batožinovom priestore nesie v plnej miere dopravca. Dopravca zodpovedá za batožinu umiestnenú v batožinovom priestore a za jej obsah do hodnoty uvedenej v čl. 9 ods. 11. Ak škoda bola spôsobená cestujúcim vadnosťou batožiny, jej obalu alebo balenia, osobitnou povahou batožiny alebo okolnosťou, ktorú dopravca nemohol odvrátiť, alebo preto, že cestujúci neupozornil oprávneného zamestnanca na potrebu osobitného nakladania s batožinou, dopravca za škodu nezodpovedá. Rovnako dopravca nezodpovedá za škodu, ktorá vznikla na opustenej batožine.
 - 17.19. Za stratu a odcudzenie príručnej batožiny dopravca nezodpovedá. Zodpovedá iba v prípade, keď cestujúcemu vznikne škoda v dôsledku udalosti vyvolanej osobitnou povahou prevádzky vozidla.

XVIII. Preprava živých spoločenských zvierat

- 18.1. Ako batožinu môže cestujúci so sebou vziať drobné domáce a iné malé zvieratá, pokiaľ tomu nebránia osobitné predpisy, ak ich preprava nie je na ťarchu ostatným cestujúcim, neohrozujú ich zdravie, a ak sú v uzavretých klietkach, košoch alebo iných vhodných schránkach s nepriepustným dnom. Pre prepravu schránok so zvieratami platia ustanovenia o preprave batožín. Tarifa určuje, kedy sa za prepravu zvieratá platí

- cestovné.
- 18.2. Bez schránky možno vziať do vozidla psa, ktorý má bezpečný náhubok a drží sa na krátkej vôdzke. Pes nesmie byť chorý, špinavý, zapáchajúci či agresívny a nesmie obsadiť miesto určené na sedenie cestujúcich. V jednom autobuse sa smie prepravovať najviac jeden pes bez schránky. V čase zvýšených nárokov na prepravu môže oprávnený zamestnanec dopravcu prepravu psa bez schránky odmietnuť. Ustanovenie tohto odseku s výnimkou prvej vety sa nevzťahuje na psov sprevádzajúcich nevidomé osoby.
 - 18.3. Oprávnený zamestnanec dopravcu môže vylúčiť z prepravy cestujúceho so zvieratom, ktoré je prekážkou bezpečnej, pokojnej a pohodlnej prepravy cestujúcich, ak ohrozuje zdravie cestujúcich alebo ak jeho prepravu neumožňujú prepravné podmienky, najmä obsaditeľnosť vozidla.
 - 18.4. Dopravca môže vylúčiť prepravu zvierat na niektorých linkách alebo v niektorých vozidlách – toto oprávnenie sa nevzťahuje na vodiacich psov zrakovo postihnutých cestujúcich.

XIX. Veci vylúčené z prepravy a veci, ktorých preprava je dovolená za určitých podmienok

- 19.1. Cestujúci nesmie brať so sebou do vozidla:
 - a. veci, preprava ktorých je zakázaná všeobecne záväznými predpismi alebo opatreniami orgánov štátnej správy,
 - b. nebezpečné látky a veci, ktoré svojimi vlastnosťami môžu spôsobiť výbuch, oheň, poškodenie vozidla, úraz, otravu, popálenia a ochorenie ľudí a zvierat (napr. oceľové fľaše s vykurovacím plynom, kanistre s vykurovacou naftou, elektrické akumulátory),
 - c. veci, ktoré môžu ohrozovať bezpečnosť prevádzky alebo poškodiť, prípadne znečistiť odev cestujúcich a vozidlo, najmä pre nevhodný spôsob balenia,
 - d. veci, ktoré svojim zápachom, odpudzujúcim vzhľadom a pod. by mohli byť cestujúcim na ťarchu,
 - e. batožiny, ktorých celková hmotnosť presahuje 50 kg,
 - f. vec, ktorej rozmer je väčší ako 50 x 60 x 100 cm; vec dlhšiu ako 300 cm pri priemere väčšom ako 30 cm a vec tvaru tabule, ak je väčšia ako 100 x 150 x 10 cm. Na detské kočíky a invalidné vozíky sa toto ustanovenie nevzťahuje.
- 19.2. Osoby oprávnené na nosenie strelnej zbrane môžu vziať so sebou do vozidla zároveň so zbraňou primerané množstvo nábojov, pokiaľ sú uložené v opaskoch na náboje, v poľovníckych kapsách, skrinkách a v podobných obaloch. Lovecká strelná zbraň musí mať pri nezlamovacom type vybratý uzáver, zlamovacia musí byť prelomená a oba typy s prázdnyimi nábojovými komorami.
- 19.3. Bicykel je možné prepravovať v autobusovej prímestskej a mestskej doprave len so súhlasom oprávneného zamestnanca a s ohľadom na predpokladanú obsadenosť vozidla.

XX. Prehliadky podozrivej veci a opustenej batožiny

- 20.1. Ak má oprávnený zamestnanec pochybnosti o tom, či batožina cestujúceho spĺňa podmienky stanovené týmto prepravným poriadkom, je oprávnený presvedčiť sa v prítomnosti cestujúceho o ich povahe a obsahu.
- 20.2. Ak cestujúci odmietne preskúmanie batožiny alebo ak sa pri jej preskúmaní zistí, že veci resp. zvieratá, ktoré cestujúci viez so sebou sú z prepravy vylúčené, cestujúci je povinný ich z vozidla odstrániť. Ak cestujúci neuposlúchne pokyn, odstránenie batožiny zabezpečí oprávnený zamestnanec. V takomto prípade môže oprávnený zamestnanec vylúčiť cestujúceho z ďalšej prepravy bez nároku na vrátenie zaplateného cestovného.
- 20.3. Oprávnený zamestnanec dopravcu môže vylúčiť z prepravy cestujúceho s vecou alebo príručnou batožinou, ktorá je prekážkou bezpečnej prepravy cestujúcich, ak ohrozuje zdravie cestujúcich, alebo ak to neumožňujú prepravné podmienky, najmä obsaditeľnosť vozidla.

XXI. Nájdené veci

- 21.1. Veci, ktoré sa nájdu po ukončení spoja v cieľovej zastávke po odchode všetkých cestujúcich vo vozidle a opustenú batožinu (ďalej len nález), odovzdá člen osádky vozidla príslušnému zamestnancovi v sídle dopravcu oproti potvrdeniu o jej odovzdaní.
- 21.2. Cestujúci, ktorý nájde vo vozidle opustenú alebo odloženú vec, je povinný odovzdať ju oprávnenému zamestnancovi dopravcu, ktorý s ňou naloží podľa ods. 1 a ďalších príslušných ustanovení.
- 21.3. Za zabudnuté veci počas prepravy dopravca nenesie zodpovednosť.
- 21.4. Ak sa cestujúci, ktorý nález stratil alebo zabudol vo vozidle, prihlási u člena osádky vozidla a nie sú pochybnosti o pravdivosti jeho tvrdenia (správne popíše nález alebo obsah nálezu), člen osádky vozidla je povinný mu nález vydať s podmienkou, že cestujúci sa preukáže osobnými údajmi na vykonanie zápisu v prevádzkovom doklade vozidla (meno, adresa bydliska, číslo preukazu totožnosti cestujúceho) a cestujúci prevzatie nálezu potvrdí podpisom.
- 21.5. Ak je medzi nájdenými vecami občiansky preukaz, cestovný pas alebo iný doklad, dopravca je povinný zabezpečiť jeho bezodkladné odovzдание najbližšiemu policajnému útvaru oproti potvrdeniu.
- 21.6. Osoba (majiteľ zabudnutej veci alebo ním splnomocnená osoba), ktorá nález príde vyzdvihnúť na oddelenie strát a nálezov v sídle dopravcu, je povinná preukázať vlastníctvo k nálezu. Dopravca má právo žiadať od tejto osoby popis veci, prípadne jej obsahu a až po spoločnom preskúmaní veci alebo jej obsahu sa táto vydá majiteľovi. Pri odovzdaní nálezu je majiteľ povinný preukázať sa preukazom totožnosti, ktorého číslo dopravca spolu s adresou zaznamená v príslušnej evidencii.
- 21.7. Osoba, ktorá si nález vyzdvihne, je povinná zaplatiť primeraný poplatok za uskladnenie.
- 21.8. Pokiaľ je dopravcovi známy kontakt na majiteľa nálezu, upovedomí ho o náleze vo vozidle alebo inom zariadení dopravcu na jeho náklady, ktoré majiteľ nálezu je povinný uhradiť pri jeho prevzatí.
- 21.9. Nález, ktorý nikto nevyzdvihne do 3 mesiacov, dopravca má právo predať. Cena je stanovená komisiou, predaj je vykonávaný dražbou. Ak ide o veci nebezpečnej povahy, alebo o veci, ktoré sa rýchlo kazia, dopravca má právo ich fyzicky znehodnotiť

po 48 hodinách odo dňa, kedy boli nájdené. O vykonaní fyzického znehodnotenia, ako aj vykonaní dražby, je spísaný zápis.

- 21.10. Ak sa už k predanému nálezu prihlási osoba, ktorá nepochybne preukáže, že nález jej patril, dopravca jej vyplatí výťažok z predaja po odpočítaní príslušného primeraného poplatku za uskladnenie a nákladov spojených s predajom.

XXII. Mimoriadne udalosti počas prepravy

- 20.1. Členovia osádky autobusu sú v prípade dopravnej nehody alebo požiaru autobusu, úrazu alebo náhleho ochorenia cestujúceho alebo inej mimoriadnej udalosti počas prepravy, pri ktorej sú ohrozené životy alebo zdravie cestujúcich, osádky autobusu alebo iných osôb povinní:
- a. poskytnúť podľa svojich schopností a možnosti postihnutej osobe potrebnú prvú pomoc a bezodkladne privolať odbornú zdravotnícku pomoc,
 - b. urobiť vhodné opatrenia, aby mimoriadnou udalosťou nebola ohrozená bezpečnosť cestnej premávky,
 - c. urobiť potrebné opatrenia na záchranu osôb a majetku ohrozeného mimoriadnou udalosťou.
- 20.2. Cestujúci, ktorých život a zdravie nie je mimoriadnou udalosťou ohrozené, sú povinní pomáhať členom osádky vozidla pri konaní podľa odseku 1.
- 20.3. Ak dôjde k zraneniu cestujúceho alebo ku škode na jeho majetku v priamej súvislosti s prepravou, cestujúci je povinný túto udalosť ihneď nahlásiť oprávnenému zamestnancovi dopravcu a preukázať mu potrebné údaje na zápis do prevádzkového dokladu, a to: rozsah zranenia a škody, meno, bydlisko, dátum narodenia a číslo preukazu totožnosti cestujúceho.
- 20.4. Ak cestujúci spozoruje, že je ohrozená bezpečnosť a zdravie cestujúcich, je povinný na túto skutočnosť upozorniť člena osádky vozidla. Na tento účel môže cestujúci využiť aj signalizačné zariadenie vozidla alebo záchranné zariadenie, ktorého zneužitie je však trestné.
- 20.5. Za mimoriadnu udalosť sa považuje aj prerušenie dopravy, ak je predpoklad, že bude trvať dlhšie ako 15 minút.
- 20.6. Pri mimoriadnej udalosti sú členovia osádky vozidla povinní zastaviť vozidlo, zaistiť ho proti pohybu, vykonať opatrenia, aby nebola ohrozená bezpečnosť dopravy na mieste mimoriadnej udalosti, nahlásiť mimoriadnu udalosť na dopravný dispečing, poskytnúť alebo zabezpečiť prvú pomoc podľa svojich schopností, postarať sa o bezpečnosť cestujúcich a podľa potreby zotrvať na mieste do príchodu oprávneného zamestnanca dopravcu.
- 20.7. Na mieste mimoriadnej udalosti je zakázané členom osádky vozidla, cestujúcim a ostatným osobám manipulovať s vozidlami, zariadeniami alebo predmetmi, ktoré mali alebo by mohli mať vplyv na vznik alebo priebeh mimoriadnej udalosti. Spôsobený stav je možné meniť iba vtedy, ak je to potrebné na uvoľnenie alebo ošetrovanie zranenej osoby. Obnovenie dopravy po mimoriadnej udalosti riadi príslušný oprávnený zamestnanec dopravcu.
- 20.8. Ak pri mimoriadnej udalosti došlo k zraneniu alebo usmrteniu osôb, k hmotnej škode na vozidle, jeho zariadení a vybavení, dopravnom zariadení alebo inom majetku, cestujúci je povinný oprávnenému zamestnancovi dopravcu poskytnúť

údaje, dôležité pre vyšetrenie mimoriadnej udalosti, pokiaľ cestujúci takými informáciami disponuje.

- 20.9. Pri prerušení prepravy mimo zastávky člen osádky vozidla umožní výstup cestujúcemu z vozidla len v týchto prípadoch:
- pri vyskytnutí sa prekážky na trati, pri ktorej je predpoklad, že doprava bude prerušená na dlhší čas ako je 15 minút,
 - pri poruche vozidla, pri ktorej je predpoklad, že jazda bude prerušená na čas dlhší ako 15 minút,
 - pri náhlom ochorení (nevoľnosti) niektorého z cestujúcich,
 - pri dopravnej nehode alebo poruche vozidla, po ktorej musí byť vozidlo vyradené z prevádzky,
 - pri úmrtí cestujúceho vo vozidle,
 - pri vzniku požiaru vo vozidle,
 - ak je nežiaduca prítomnosť cestujúcich vo vozidle,
 - ak sa člen osádky vozidla stane náhle neschopným na ďalší výkon služby.
- 20.10. Člen osádky vozidla je povinný zabezpečiť bezpečný výstup z vozidla; ak je to potrebné z dôvodu bezpečnosti cestujúcich, člen osádky vozidla je oprávnený dávať pokyny na zastavovanie vozidiel v súlade s platnými právnymi predpismi.
- 20.11. Člen osádky vozidla môže zastaviť prepravu v prípade, ak nastanú mimoriadne poveternostné podmienky prerušujúce zjazdnosť dopravnej cesty.
- 20.12. V prípade mimoriadnej udalosti je dopravca povinný zabezpečiť náhradnú dopravu do cieľovej zastávky náhradným vozidlom, iným vozidlom tej istej linky, prípadne inej linky, a to bez zaplatenia ďalšieho cestovného a bez nároku na náhradu škody vzniknutej použitím náhradnej dopravy.

XXIII. Reklamačný poriadok

- 23.1. Reklamácia slúži na uplatnenie práva na správnu cenu cestovného. Sťažnosť slúži na vyjadrenie nesúhlasu so spôsobom vykonávania dopravnej služby. Podnet slúži na vyjadrenie návrhu smerujúceho k zlepšeniu poskytovanej dopravnej služby. Sťažnosti a reklamácie preskúmava Slovenská obchodná inšpekcia.
- 23.2. Oprávnený reklamovať je cestujúci, zákonný alebo poverený zástupca cestujúceho (ďalej len oprávnený).
- 23.3. Práva, ktoré má oprávnený z prepravy alebo v súvislosti s prepravou, sa musia uplatniť u dopravcu bez zbytočného odkladu; ak sa práva neuplatnili najneskôr do 6 mesiacov, zaniknú. To neplatí, ak ide o právo na náhradu škody na zdraví alebo na príručných batožinách prepravovaných spolu s cestujúcim alebo na veciach, ktoré mal pri sebe a pri poškodení stratil možnosť ich opatrovať; toto právo sa môže uplatniť priamo na súde a platia premlčacie lehoty podľa Občianskeho zákonníka.
- 23.4. Ak cestujúci uplatňuje právo ústnou reklamáciou, dopravca o nej vyhotoví zápis. V reklamacii musí oprávnený vymedziť svoje požiadavky a stručne ich zdôvodniť. Ďalej musí pripojiť doklady dokazujúce oprávnenosť jeho nárokov.
- 23.5. Ak reklamácia nemá potrebné náležitosti podľa ods. 4, dopravca ihneď vyzve reklamujúceho na jej doplnenie a určí primeranú lehotu, nie kratšiu ako 8 dní. Ak sa reklamácia doplní v určenej lehote platí, že reklamácia sa riadne podala.
- 23.6. Riadne podaná reklamácia je dopravca povinný vybaviť v jednoduchých prípadoch

ihneď, v zložitejších do 3 pracovných dní. Do tejto lehoty sa nezapočítava čas potrebný na prešetrenie a odborné posúdenie predmetu reklamácie. Vybavenie reklamácie však nesmie trvať dlhšie ako 30 dní. Dopravca je povinný o vybavení reklamácie vydať písomný doklad najneskôr do 30 dní od dátumu uplatnenia reklamácie.

- 23.7. Za škodu vzniknutú počas prepravy zodpovedá dopravca v zmysle jednotlivých ustanovení tohto prepravného poriadku, v súlade s ustanoveniami Európskych nariadení a Občianskeho zákonníka.
- 23.8. V súvislosti s vybavovaním sťažností sa postupuje v súlade so Zákonom NR SR č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach.
- 23.9. Sťažnosť možno podať písomne (listom, telefaxom, telefonicky, elektronickou poštou) alebo aj ústne. Písomná sťažnosť môže byť adresná alebo anonymná. O podaní ústnej sťažnosti sa vyhotoví zápis, ktorý podpíše osoba, ktorá ústnu sťažnosť podáva.
- 23.10. Dopravca nie je povinný vyhotoviť zápis, ak s ním sťažovateľ pri ústnom podaní sťažnosti nespolupracuje, alebo ak sa domáha činnosti dopravcu v rozpore s právnymi predpismi. Ak sťažovateľ odmietne vyhotovenie zápisu, dopravca takúto sťažnosť neprijme. Ak sťažovateľ odmietne zápis podpísať, dopravca sťažnosť odloží s poznámkou o odmietnutí podpísania.
- 23.11. Sťažnosť musí obsahovať v prípade: ak ju podáva fyzická osoba meno a priezvisko, adresu trvalého alebo prechodného pobytu sťažovateľa; ak ju podáva právnická osoba jej názov a sídlo právnickej osoby a meno a priezvisko osoby oprávnenej za ňu konať.
- 23.12. Sťažnosť musí byť čitateľná a zrozumiteľná. Musí z nej byť jednoznačné proti komu smeruje, na aké nedostatky poukazuje, čoho sa sťažovateľ domáha (predmet sťažnosti) a musí byť sťažovateľom podpísaná.
- 23.13. Dopravca zaeviduje každú sťažnosť. O preverení anonymných sťažností a sťažností podpísaných nečitateľne rozhoduje dopravca, avšak takáto sťažnosť nebude evidovaná. Dopravca sťažnosť podanú telefaxom alebo elektronickou poštou prešetrí, ale voči sťažovateľovi nemá žiadnu povinnosť, pokiaľ sťažovateľ takúto sťažnosť do piatich dní od jej podania písomne nepotvrdí podpisom. Takáto sťažnosť sa zaeviduje ako odložená. Sťažnosť podaná dopravcovi elektronickou poštou so zaručeným elektronickým podpisom sa považuje za písomnú sťažnosť.
- 23.14. Informácie, ktoré obsahuje dokumentácia súvisiaca s vybavovaním sťažnosti, sa nesprístupňujú. Osoba, proti ktorej je sťažnosť namierená má právo byť oboznámená so znením sťažnosti. Totožnosť sťažovateľa je dopravca povinný utajiť, ak o to sťažovateľ požiada. Rovnako aj dopravca môže utajiť totožnosť sťažovateľa, ak je to v záujme vybavenia sťažnosti. Pri prešetrovaní takejto sťažnosti sa používa jej odpis, alebo ak je to možné jej kópia bez uvedenia údajov, ktoré by identifikovali sťažovateľa. Každý komu je totožnosť sťažovateľa známa, je povinný o nej zachovať mlčanlivosť.
- 23.15. Dopravca je povinný sťažnosť vybaviť do 60 pracovných dní v súlade s § 13 zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach. Ak je sťažnosť náročná na prešetrenie, môže oprávnený zamestnanec lehotu predĺžiť pred jej uplynutím o 30 pracovných dní. Dopravca oznámi predĺženie lehoty sťažovateľovi bezodkladne, písomne, s uvedením dôvodu.
- 23.16. Dopravca je oprávnený v nevyhnutnom rozsahu písomne vyzvať sťažovateľa na spoluprácu s poučením, že v prípade neposkytnutia spolupráce alebo jej neposkytnutia v stanovenej lehote (10 pracovných dní od doručenia písomnej výzvy), sťažnosť odloží.
- 23.17. Pri prešetrovaní sťažnosti sa vychádza z jej predmetu, bez ohľadu na sťažovateľa a toho, proti komu sťažnosť smeruje, ako aj na to, ako ju sťažovateľ označil. Ak je podľa

obsahu iba časť podania sťažnosťou, prešetrí sa iba v tomto rozsahu. Ak sa sťažnosť skladá z viacerých samostatných bodov, prešetruje sa každý z nich. Ak nemožno sťažnosť alebo jej časť prešetriť, dopravca to oznámi sťažovateľovi.

- 23.18. Sťažnosť je vybavená odoslaním písomného oznámenia o výsledku jej prešetrovania sťažovateľovi. V oznámení sa uvedie, či je sťažnosť opodstatnená alebo neopodstatnená. Oznámenie musí obsahovať odôvodnenie výsledku prešetrovania sťažnosti.
- 23.19. Sťažnosť v ktorej sťažovateľ vyjadruje nesúhlas s vybavovaním alebo odložením svojej predchádzajúcej sťažnosti je novou sťažnosťou proti postupu dopravcu pri vybavovaní sťažnosti alebo pri odložení sťažnosti. Sťažnosť vybavuje nadriadený osobe, ktorá vybavovala pôvodnú sťažnosť alebo ním poverený zástupca, ak to nie je v rozpore s § 12 zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach.
- 23.20. Podnet možno podať písomne (listom, telefaxom, elektronickou poštou) alebo aj ústne. Písomný podnet môže byť adresný alebo anonymný. O podaní ústneho podnetu nie je nutné vyhotoviť zápis.
- 23.21. Podnet môže, ale nemusí, obsahovať údaje ako je uvedené v ods. 11 pri sťažnosti. Dopravca však vyjadrí svoje stanovisko len k podnetu, ktorý bude tieto údaje obsahovať.
- 23.22. Podnet musí byť napísaný čitateľne a zrozumiteľne. Pri podaní podnetu je nutné presne špecifikovať predmet podnetu, ktorým podávajúca osoba chce prispieť k zlepšeniu kvality poskytovaných dopravných služieb, najlepšie so stručným odôvodnením.
- 23.23. Podnet je dopravca povinný preskúmať v rámci možnosti dopravcu v čo najkratšej dobe. Podnet je vybavený odoslaním oznámenia o jeho prijatí, resp. zamietnutí a stručnom odôvodnení, ak obsahuje údaje podľa ods. 11.

XXIV. Tarifa

- 24.1. Tarifa a tarifné podmienky tvoria Prílohu č. 1 tohto prepravného poriadku a sú účinné v súlade s platnou Zmluvou o službách vo verejnom záujme.

XXV. Závěrečné ustanovenia

- 25.1. Obsah tohto prepravného poriadku je voči cestujúcim odo dňa jeho zverejnenia a sprístupnenia súčasťou návrhu na uzavretie zmluvy o preprave osôb.
- 25.2. Tento prepravný poriadok je účinný dňom 1. 10. 2013.
- 25.3. Prepravný poriadok v tomto znení ruší prepravný poriadok spoločnosti eurobus, a.s. a Slovenská autobusová doprava Michalovce, a.s. z 1. marca 2012.
- 25.4. Všetky zmeny a doplnky prepravného poriadku môžu nadobudnúť účinnosť najskôr dňom ich zverejnenia a sprístupnenia.
- 25.5. Ak bude prepravný poriadok podstatne zmenený alebo doplnený, dopravca je povinný zabezpečiť jeho zverejnenie a sprístupnenie v plnom znení.
- 25.6. Úplne znenie Prepravného poriadku prímestskej autobusovej dopravy v pôsobnosti Košického samosprávneho kraja a tarify dopravcov sú pre cestujúcich k nahliadnutiu v sídle spoločnosti ORID, s. r. o. – Organizátora regionálnej integrovanej dopravy v Košickom kraji – na Strojárskej 3, 040 01 Košice, v informačných kanceláriách dopravcov a na ich internetových stránkach: www.eurobus.sk, www.sadmi.sk.

Sačko Gejza
generálny riaditeľ

**TARIFA DOPRAVCU
PRÍMESTSKEJ AUTOBUSOVEJ DOPRAVY
ARRIVA Michalovce, a.s.**

Čl. 1: Úvodné ustanovenia

Košický samosprávny kraj a dopravca ARRIVA Michalovce, a.s./eurobus, a.s. v súlade s § 17 a § 21 ods. 6 písm. c) zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov, **u r č u j ú** maximálne ceny cestovného v prímestskej pravidelnej autobusovej doprave:

Jednosmerné obyčajné cestovné a jednosmerné zľavnené cestovné

Tarifná vzdialenosť	Jednosmerné základné cestovné	Jednosmerné základné cestovné z čipovej karty	Jednosmerné zľavnené cestovné	Jednosmerné zľavnené cestovné z čipovej karty
km	€	€	€	€
do 4	0,50	0,44	0,30	0,26
5-7	0,60	0,52	0,35	0,31
8-10	0,75	0,66	0,45	0,40
11-13	0,90	0,82	0,55	0,50
14-17	1,10	0,99	0,65	0,60
18-20	1,30	1,19	0,75	0,71
21-25	1,50	1,40	0,85	0,82
26-30	1,70	1,61	0,95	0,93
31-35	1,90	1,82	1,10	1,07
36-40	2,10	2,03	1,25	1,21
41-45	2,35	2,26	1,40	1,35
46-50	2,60	2,50	1,55	1,50
51-55	2,85	2,75	1,70	1,65
56-60	3,10	3,00	1,85	1,80
61-70	3,40	3,30	2,05	1,98
71-80	3,80	3,69	2,30	2,22
81-90	4,30	4,20	2,60	2,52
91-100	4,85	4,73	2,90	2,82
101 – 110	5,25	5,12	3,15	3,07
111 – 120	5,65	5,51	3,40	3,32
121 – 130	6,05	5,90	3,65	3,56
131 – 140	6,45	6,29	3,90	3,80
141 – 150	6,85	6,68	4,15	4,05
151 – 160	7,25	7,07	4,40	4,29
161 – 170	7,65	7,46	4,65	4,53
171 – 180	8,05	7,85	4,90	4,78
181 – 190	8,45	8,24	5,10	4,97
191 - 200	8,85	8,63	5,30	5,17

B) Jednosmerné osobitné cestovné **0,30 €**

C) Prestupné cestovné z čipovej karty **zľava 0,10 €**

- z jednosmerného obyčajného cestovného z čipovej karty a z jednosmerného zľavneného cestovného z čipovej karty

D) Dovozné

Tarifná vzdialenosť (km)	0 - 10	11 - 50	51 - 100
Cena (€)	0,20	0,40	0,60

E) Preprava zásielok

Tarifná vzdialenosť (km)	0 - 10	11 - 50	51 - 100
Cena (€)	2,00	7,00	15,00

Pri dlhodobých zmluvných prepravách je cena podľa tarifného pásma 0 – 10 km.

Uvedené maximálne ceny sú vrátane dane z pridanej hodnoty.

Čl. 2: Tarifné podmienky

I. Všeobecné podmienky

1. Maximálne sadzby cestovného (ďalej len „cestovné“) a určené tarifné podmienky platia na všetkých linkách prímestskej pravidelnej autobusovej dopravy, ktoré prevádzkuje dopravca ARRIVA Michalovce, a.s./eurobus, a.s. za splnenia podmienok v súlade s článkom 3 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1370/2007 a § 17 a § 21 ods. 6 písm. c) zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov.
2. Dopravca je povinný zverejniť tarifu v súlade s § 17 ods. 3 zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave.

II. Druhy cestovného

1. **Jednosmerné obyčajné cestovné** – je cena za prepravu osôb, ktoré si neuplatňujú nárok na cestovné podľa bodov 3. až 5.
2. **Jednosmerné obyčajné cestovné z čipovej karty** – je cena za prepravu osôb, ktoré si neuplatňujú nárok na cestovné podľa bodov 3. až 5., pričom úhrada cestovného sa vykonáva čipovou kartou.
3. **Jednosmerné zľavnené cestovné** – je cena za prepravu:
 - 3.1 dieťaťa do dovŕšenia 15. roku veku,
 - 3.2 sprievodcu dieťaťa do dovŕšenia 6. roku veku,
 - 3.3 žiaka alebo študenta (do dovŕšenia 26. roku veku) na jednotlivú cestu študujúceho:
 - na základnej a strednej škole podľa osobitného predpisu¹⁾ v dennej forme štúdia,
 - na vysokej škole a fakultách podľa osobitného predpisu²⁾ v dennej forme štúdia do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa,

- v zahraničí, ktorého štúdium sa považuje za rovnocenné so štúdiom na školách zriadených v Slovenskej republike,

3.4 ťažko zdravotne postihnutej osoby, ktorá je držiteľom preukazu ŤZP alebo ŤZP-S,

3.5 sprievodcu ťažko zdravotne postihnutej osoby, držiteľa preukazu ŤZP-S,

3.6 rodiča na návštevu dieťaťa zdravotne postihnutého, ktoré je umiestnené v školských, sociálnych alebo zdravotníckych zariadeniach na území Slovenskej republiky,

3.7 psa, s výnimkou vodiaceho psa osoby ťažko zdravotne postihnutej.

4. **Jednosmerné zľavnené cestovné z čipovej karty** – je cena za prepravu žiaka alebo študenta (do dovŕšenia 26. roku veku) na jednotlivú cestu študujúceho

- na základnej a strednej škole podľa osobitného predpisu¹⁾ v dennej forme štúdia,

- na vysokej škole a fakultách podľa osobitného predpisu²⁾ v dennej forme štúdia do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa,

- v zahraničí, ktorého štúdium sa považuje za rovnocenné so štúdiom na školách zriadených v Slovenskej republike,

pričom úhrada cestovného je podmienená úhradou z čipovej karty.

5. **Jednosmerné osobitné cestovné** – je cena za prepravu občana po dovŕšení 70. roku veku za každých aj začatých 25 km.

6. **Prestupné cestovné z čipovej karty** – je cena za prepravu osoby na jednotlivú cestu pri využití prestupu do 30 min. medzi autobusovými spojmi toho istého dopravcu alebo medzi autobusovými spojmi dopravcov, s ktorými má Košický samosprávny kraj uzatvorenú zmluvu o službách vo verejnom záujme, pričom úhrada cestovného je podmienená úhradou z čipovej karty.

7. **Dovozné** - je cena za prepravu batožiny, živých spoločenských zvierat okrem psa prepravovaného spolu s cestujúcim podľa podmienok určených prepravným poriadkom dopravcu.

8. **Preprava zásielok** - je cena za prepravu autobusovej zásielky prepravovanej v autobuse.

III. Podmienky pre poskytovanie zliav

Nárok na poskytovanie zliav preukazujú oprávnené osoby týmito dokladmi:

- preukazom na dokázanie veku dieťaťa alebo iným identifikačným preukazom opatreným fotografiou dieťaťa u osôb podľa bodu 3.1 a to od dovŕšenia 6. roku veku dieťaťa,
- preukazom na dokázanie veku dieťaťa alebo iným identifikačným preukazom opatreným fotografiou dieťaťa u osôb podľa bodu 3.2 a to od dovŕšenia 5. roku veku dieťaťa
- žiackym preukazom alebo čipovou kartou vystavenými dopravcom na základe potvrdenia školy, medzinárodným študentským preukazom – International student identity card (ISIC karta), na ktorom musí byť vyznačená aktuálna platnosť formou predtlačenej platnosti, známky „ISIC“ alebo známky „NO ISIC“. V prípade ISIC preukazu sa kontroluje najprv platnosť zapísaná v čipe preukazu a ak preukaz elektronicky nereaguje, kontroluje sa vizuálna platnosť, u osôb podľa bodu 3.3,
- preukazom ŤZP, ŤZP-S alebo preukazom vystaveným iným dopravcom preukazujúcim nárok, ktorý je v systéme EMBASE u osôb podľa bodu 3.4 a 3.5,
- preukazom totožnosti spolu s potvrdením vystaveným zariadením, v ktorom je dieťa umiestnené u osôb podľa bodu 3.6,
- čipovou kartou vystavenou dopravcom na základe potvrdenia školy alebo medzinárodným študentským preukazom – International student identity card (ISIC karta – čipová) u osôb podľa bodu 4.,
- preukazom totožnosti alebo preukazom vystaveným iným dopravcom preukazujúcim nárok u osôb podľa bodu 5.

Ak je možné súčasne uplatniť zľavu z viacerých dôvodov, zľava sa poskytuje iba raz.

Výška cestovného sa nemení, ak autobusový spoj vykoná zachádzku, ktorú je cestujúci nútený strpieť.

Výška cestovného sa mení pri predĺžení alebo skrátení autobusovej linky z dôvodu vyhlásenej obchádzky, ktorá trvá dlhšie ako 7 dní. Výška cestovného sa určí najneskôr do 3 dní od premávky po obchádzkovej trase podľa tarifnej vzdialenosti zodpovedajúcej skutočne používanej dopravnej ceste.

Zjednotené kilometre: Ak je vzdialenosť medzi prvou a poslednou autobusovou zastávkou v jednej obci menšia ako 4 km a dochádza na týchto zastávkach k zmene tarifného pásma, môže sa použiť na určenie cestovného vyššie tarifné pásmo.

IV. Podmienky prepravy psov

Bez schránky možno vziať do autobusu psa, ktorý má bezpečný náhubok a drží sa na krátkom vodítku. V jednom vozidle sa smie prepravovať jeden pes bez schránky. V čase zvýšených nárokov môže vodič prepravu psa bez schránky odmietnuť.

V. Bezplatná preprava

Bezplatne sa prepravujú:

- a) príručná batožina prepravovaná v priestore pre cestujúcich,
- b) detské kočíky obsadené dieťaťom, jeden pár lyží alebo jeden snowboard,
- c) batožiny (tašky na kolieskach, cestovné tašky a invalidné vozíky) cestujúcich, ktorí sú držiteľmi preukazu ŤZP alebo ŤZP-S.
- d) vodiaci pes ťažko zdravotne postihnutej osoby, držiteľa preukazu ŤZP-S.

VI. Sankčná úhrada

Cestujúci je povinný mať cestovný lístok pri sebe po celý čas prepravy a bezprostredne pri vystupovaní z autobusu a na výzvu sa ním preukázať osádke autobusu, revízorovi alebo osobe poverenej výkonom odborného dozoru.

Pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom je cestujúci povinný zaplatiť sankčnú úhradu vo výške 30,- €. Pri dodatočnom doložení cestovného lístka do dvoch pracovných dní po uskutočnení cesty je sankčná úhrada 10,- €.

Pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom za batožinu je cestujúci povinný zaplatiť sankčnú úhradu vo výške 10,- €.

Náhrada škody alebo náhrada za znečistenie autobusu je 20,- €.

Čl. 3: Účinnosť

Tarifa a tarifné podmienky nadobúdajú účinnosť dňom nasledujúcim po dni zverejnenia Dodatku č. 4 na webovom sídle obstarávateľa.